EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 22.5.2015.
COM(2015) 214 final

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS PADOMEI

saskaņā ar Padomes Direktīvas 2006/112/EK 395. pantu

KOMISIJAS PAZIŅOJUMS PADOMEI

saskaņā ar Padomes Direktīvas 2006/112/EK 395. pantu

1. IEVADINFORMĀCIJA

Saskaņā ar Padomes 2006. gada 28. novembra Direktīvas 2006/112/EK par kopējo pievienotās vērtības nodokļa sistēmu ("PVN direktīva") 395. pantu Padome pēc Komisijas priekšlikuma ar vienprātīgu lēmumu var atļaut jebkurai dalībvalstij, atkāpjoties no minētās direktīvas noteikumiem, ieviest īpašus pasākumus, lai vienkāršotu PVN iekasēšanas procedūru vai nepieļautu noteiktu veidu nodokļa nemaksāšanu vai izvairīšanos no nodokļa maksāšanas. Tā kā šī procedūra paredz atkāpes no PVN vispārīgajiem principiem, tādām atkāpēm jābūt samērīgām un to darbības jomai ierobežotai, kā vairākkārt nolēmusi Eiropas Savienības Tiesa[1].

Vēstulē, kas Komisijā reģistrēta 2015. gada 12. februārī, Itālija pieprasījusi atļauju ieviest pasākumu, kas būtu atkāpe no PVN direktīvas 193. panta. Saskaņā ar minētās direktīvas 395. panta otro daļu Komisija 2015. gada 16. marta vēstulē informēja pārējās dalībvalstis par Itālijas pieprasījumu. 2015. gada 17. marta vēstulē Komisija paziņoja Itālijai, ka Komisijas rīcībā ir visa informācija, ko tā uzskata par vajadzīgu pieprasījuma izvērtēšanai.

Itālija lūdz atļauju piemērot apgrieztās maksāšanas sistēmu visām piegādēm tā sauktajiem lielajiem mazumtirgotājiem.

2. APGRIEZTĀS MAKSĀŠANAS KĀRTĪBA

Atbilstoši PVN direktīvas 193. pantam PVN maksāšanas pienākums ir nodokļa maksātājam, kurš piegādā preces vai sniedz pakalpojumus. Apgrieztās maksāšanas sistēmas mērķis ir šo pienākumu pārnest uz nodokļa maksātāju, kurš preces vai pakalpojumus saņem.

3. PIEPRASĪJUMS

Itālija saskaņā ar PVN direktīvas 395. pantu pieprasa, lai Padome pēc Komisijas priekšlikuma dotu atļauju piemērot īpašu pasākumu, atkāpjoties no PVN direktīvas 193. panta, kas izpaustos kā apgrieztās maksāšanas sistēmas piemērošana piegādēm "lielajiem mazumtirgotājiem" — tā tiek dēvēti dižveikali, lielveikali un zemo cenu veikali, kurus varētu identificēt pēc to darbības koda. Atkāpe attiektos uz visu veidu patēriņa precēm, ko šiem lielajiem mazumtirgotājiem piegādā pārdošanai galapatērētājiem. Šis pasākums, kam vajadzīga Padomes atļauja, Itālijā vēl nav stājies spēkā.

4. KOMISIJAS VIEDOKLIS

Saņēmusi pieprasījumus saskaņā ar 395. pantu, Komisija tos pārbauda, lai pārliecinātos, vai ir izpildīti pamatnosacījumi šādu pieprasījumu apmierināšanai, tas ir, vai ierosinātais īpašais pasākums vienkāršo procedūras nodokļa maksātājiem un/vai nodokļu administrācijai un vai šāds priekšlikums novērš konkrētu veidu nodokļa nemaksāšanu vai izvairīšanos no nodokļa maksāšanas. Komisija šajā

[1] Sk., piem., lietas C 489/09 27. punktu.

jautājumā vienmēr bijusi rezervēta un piesardzīga, lai panāktu, ka ar atkāpēm netiek traucēta vispārējās PVN sistēmas darbība, atkāpju darbības joma ir ierobežota un tās ir nepieciešamas un samērīgas.

Atkāpe no sadalīto maksājumu sistēmas var būt tikai galējs ārkārtas pasākums pierādītos krāpšanas gadījumos, un tā ir jāgarantē piešķirtās atkāpes nepieciešamībai un ārkārtējībai, pasākuma ilgumam un attiecīgo produktu specifikai. Apgrieztās maksāšanas sistēma nav izmantojama dalībvalsts nodokļu iestāžu īstenojamās uzraudzības neadekvātuma sistemātiskai kompensēšanai.

Ņemot vērā iepriekš teikto, jāatgādina, ka Komisijas politika ir bijusi atkāpes, kurās piemēro apgrieztās maksāšanas sistēmu, apsvērt tikai tad, ja tajā pašā laikā attiecīgās preces nevar sasniegt galapatēriņu, ja vājš nodokļu maksātājs uzņēmējdarbības ķēdes sākumā tiek aizstāts ar drošu un ja nav riska, ka krāpšana pārsviedīsies uz mazumtirdzniecības līmeni vai citām dalībvalstīm, kuras sistēmu neizmanto.

Pieprasījums tiek pamatots ar Itālijas sniegtajiem makroekonomikas datiem, kas norāda uz to, ka nemaksāšana mazumtirdzniecības nozarē būtu par kādiem 11 % zemāka nekā ekonomikā kopumā (16,04 % salīdzinājumā ar 27,12 %). Pārnesot maksāšanas pienākumu uz daļu mazumtirdzniecības (t. i., lielajiem mazumtirgotājiem), Itālija cer sagaidīt PVN ieņēmumu pieaugumu.

Vispirms, Komisijai ir iemesls šaubīties, vai tādu vispārēju un nekonkretizētu apgrieztās iekasēšanas sistēmas piemērošanu ļoti daudziem ražojumiem, kas šajā gadījumā galvenokārt paredzēti galapatēriņam, var uzlūkot par īpašu pasākumu PVN direktīvas 395. panta nozīmē.

Pie šā arī būtu jānorāda, ka nav pierādīts, kāds raksturs vai apmērs ir varbūtējām konkrētām krāpšanas izraisītām problēmām saistībā ar piegādātājiem (no kuriem daļa paši ir lielie un vidējie uzņēmumi) plašajai mazumtirdzniecības nozarei. Līdz ar to nav noskaidrots, vai apgrieztās iekasēšanas sistēma šādos apstākļos būtu piemērots pasākums, jo šī sistēma, kas gan var būt piemērota, piemēram, karuseļveida krāpšanai, nespēj cīnīties pret visiem krāpšanas veidiem (piemēram, tā dēvēto "ēnu ekonomiku", kas darbojas, vispār nepildot PVN maksāšanas pienākumu) vai, vispārīgāk, citiem PVN neiekasēšanas cēloņiem. Šajā sakarā Komisija stipri šaubās, vai pieprasītajam pasākumam būtu tā pozitīvā ietekme, ko gaida Itālijas iestādes.

Bez tam Itālijas iestādes nav pierādījušas, ka attiecīgā veida preces ir tādas, kurām nebūtu iespējama revīzija ar parastajiem kontroles līdzekļiem, un tādējādi būtu dibināts iemesls īstenot apgrieztās maksāšanas sistēmu.

Ievērojamā patērētāju tirgus daļā pārceļot uz mazumtirdzniecības līmeni PVN kopsummas maksāšanas pienākumu saistībā ar precēm, kas paredzētas galapatēriņam, tāds pasākums uz mazumtirdzniecības līmeni drīzāk pārceltu krāpšanu, pie tam bez garantijas, ka tam faktiski būtu arī pozitīva ietekme. Turklāt pasākums varētu krāpšanu pārcelt arī uz citām dalībvalstīm, ļaujot "bez PVN" iegādāties preces apgrieztās maksāšanas sistēmā (ekonomiskā izteiksmē) ar nolūku tās pārdot melnajā tirgū visā Eiropas Savienībā.

Šo iemeslu dēļ Komisijas viedoklis ir tāds, ka atkāpei šajā jomā nav pamata.

5. SECINĀJUMS

Ņemot vērā minētos apstākļus, Komisija iebilst pret Itālijas pieprasījumu.